

Na tejto stránke sa uvádza prehľad právnických povolání v Poľsku.

Prokurátori

Organizácia

Štruktúra opísaná nižšie sa vzťahuje na verejnú prokuratúru a ostatné príslušné útvary podľa zákona z 9. októbra 2009.

Systém verejnej prokuratúry v Poľsku tvoria:

generálny prokurátor,

prokurátori vo všeobecných útvaroch prokuratúry a vojenský prokurátori, ktorí podliehajú generálnemu prokurátorovi,

prokurátori Ústavu pamäti národa a Komisie pre stíhanie trestných činov proti poľskému národu.

Najvyššie postavenie v systéme verejnej prokuratúry má generálny prokurátor, ktorého vymenúva poľský prezident spomedzi skupiny kandidátov odporúčaných Národnou súdnou radou a Národnou radou prokurátorov. Generálny prokurátor predkladá premiérovi výročné správy o činnosti v oblasti prokuratúry. Všeobecných a vojenských prokurátorov vymenúva generálny prokurátor spomedzi skupiny kandidátov, ktorých navrhuje Národná rada prokurátorov.

Všeobecné útvary verejnej prokuratúry sú rozdelené do **štyroch úrovní**:

generálna prokuratúra,

odvolacia prokuratúra,

krajská prokuratúra,

okresná prokuratúra.

Vojenské útvary verejnej prokuratúry fungujú na troch úrovniach:

najvyšší vojenský prokurátor,

krajské útvary vojenského prokurátora,

útvary vojenského prokurátora pri vojenských základniach.

Verejní prokurátori Ústavu pamäti národa a Komisie pre stíhanie trestných činov proti poľskému národu vykonávajú činnosť v rámci týchto organizačných útvarov:

Komisia pre stíhanie trestných činov proti poľskému národu,

oddelenia Komisie pre stíhanie trestných činov proti poľskému národu,

lustračný úrad,

oddelenia lustračného úradu.

V poľskom právnom systéme sa rozlišujú verejní prokurátori, ktorých vymenúva generálny prokurátor, a súkromní prokurátori, ktorí sú stranami trestného konania a ktorí podľa rokovacieho poriadku môžu verejným prokurátorom pomáhať pri práci.

Poľský právny systém podporuje rôzne profesijné združenia. Ide napríklad o Národnú radu prokurátorov v rámci generálnej prokuratúry a zhromaždenia a rady prokurátorov na odvolacích prokuratúrach. Tieto orgány sú však výlučne internými a organizačnými zložkami, ktoré nemajú webové lokality ani neposkytujú elektronické služby.

Ďalšie informácie o verejnej prokuratúre v Poľsku nájdete na webovej lokalite [generálnej prokuratúry](#).

Úlohy a povinnosti verejnej prokuratúry

Hlavnou úlohou verejnej prokuratúry je **presadzovať právo a dohliadať na stíhanie trestných činov**.

Verejní prokurátori plnia svoje úlohy najmä tým, že:

vedú predsúdne konanie v trestných veciach a dohliadajú naň,

vykonávajú úlohy verejného prokurátora na súdoch,

začínajú konania v trestnoprávných a občianskoprávných veciach, podávajú návrhy a v prípade potreby sa zúčastňujú na súdnych konaniach

v občianskoprávných a pracovnoprávných veciach a veciach sociálneho zabezpečenia, aby sa ochránili zásady právneho štátu, verejné záujmy, majetok alebo práva občanov,

prijímajú opatrenia ustanovené právnymi predpismi s cieľom správne a jednotne uplatňovať právo,

vykonávajú vyšetrovanie trestných činov a prijímajú opatrenia s cieľom bojovať proti trestným činom a predchádzať im,

zhromažďujú, spracúvajú a analyzujú údaje z konaní, ktoré viedli alebo na ktoré v súlade s právom dohliadali,

spolupracujú s orgánmi s cieľom predchádzať trestným činom a ďalším porušeniam práva,

spolupracujú a zúčastňujú sa na konaniach koordinovaných medzinárodnými orgánmi na účely presadzovania práva a predchádzania trestnej činnosti.

Práva a povinnosti verejných prokurátorov:

Verejný prokurátor je povinný konať v súlade so zákonom, v súlade so zásadou neustrannosti a rovnakého zaobchádzania so všetkými občanmi. Bez ohľadu na hierarchickú organizáciu verejnej prokuratúry vykonávajú verejní prokurátori svoje úradné funkcie nezávisle. Verejní prokurátori sa nesmú zapájať do politiky ani prijímať iné zamestnanie a musia si neustále zlepšovať kvalifikáciu.

Verejní prokurátori sa v prvom rade zaoberajú trestnoprávnymi vecami. Príležitostne sa zúčastňujú aj na občianskoprávných veciach, ktoré sa týkajú najmä určenia otcovstva, pozastavenia rodičovských práv alebo právnej nespôsobilosti, a na správnych veciach, ktoré súvisia s právom v oblasti nehnuteľností a výstavby. Na každej krajskej prokuratúre je verejný prokurátor, ktorý sa špecializuje na medzinárodnú spoluprácu v trestnoprávných veciach.

Všeobecné súdy

Organizácia

Všeobecné súdy v Poľsku sú:

okresné súdy,

krajské súdy,

odvolacie súdy.

Všeobecné súdy vykonávajú spravodlivosť (vo veciach, ktoré nepatria do právomoci správnych súdov, vojenských súdov a najvyšších súdov) a plnia iné povinnosti súvisiace so spravodlivosťou, ktoré im zveruje zákon. Na súdne rozsudky v súlade so zákonmi dozerá najvyšší súd.

Okresné súdy majú právomoc v jednej alebo viacerých samosprávach (v odôvodnených prípadoch môže v jednej samospráve existovať viac ako jeden okresný súd, napríklad vo veľkých mestách).

Krajský súd funguje ako odvolací súd pre okresné súdy a v osobitných prípadoch aj ako súd prvej inštancie. Jeho súdna právomoc sa vzťahuje na minimálne dva okresné súdy (jeho súdny správny okres).

Ak sa vec prerokúva na krajskom súde ako na súde prvej inštancie, všetky odvolania sa prerokúvajú na odvolacom súde. Súdna právomoc odvolacieho súdu sa vzťahuje na minimálne dva krajské súdy (jeho odvolacia oblasť).

Súdu predsedá predsedajúci sudca. Vymenúva sa na pevne stanovené obdobie (štyri roky na okresných súdoch a šesť rokov na krajských a odvolacích súdoch).

Právnické povolania na súdoch

Všeobecné súdy v Poľsku vykonávajú spravodlivosť (vo veciach, ktoré nepatria do právomoci správnych súdov, vojenských súdov a najvyšších súdov) a plnia iné povinnosti súvisiace so spravodlivosťou, ktoré sa im zverujú zákonom. Výkon spravodlivosti je výsadou sudcov. Povinnosti súvisiace so spravodlivosťou okrem výkonu spravodlivosti, vykonávajú súdni úradníci a vyšší súdni úradníci (ak ich nemôžu vykonávať súdni úradníci, môžu ich plniť aj sudcovia).

Sudcovia

V poľskom právnom systéme sa rozlišujú **profesionálni sudcovia** a **prísediaci sudcovia**.

Sudcovia plnia svoje povinnosti v súvislosti s výkonom spravodlivosti. Na základe návrhu Národnej súdnej rady ich na neurčité obdobie vymenúva prezident republiky.

Sudcovia sú pri plnení svojich povinností nezávislí a podliehajú len ústave a právu.

Nezávislosť súdov a sudcov zaručuje **Národná súdna rada**, ktorá je ústavným orgánom.

Nezávislosť sudcov zaručuje súdna imunita a istota definitívy, ktoré sú zakotvené v ústave.

Za prípadné porušenie profesionálnych povinností sudcov čaká disciplinárne konanie. Vypočutia vo veci disciplinárnych vecí týkajúcich sa sudcov sa konajú na odvolacích súdoch ako súdoch prvej inštancie a na najvyššom súde ako súde druhej inštancie.

Prísediaci sudcovia

Úloha prísediacich sudcov pri výkone spravodlivosti je stanovená v poľskej ústave. Prísediaci sudcovia sú nezávislí a podobne ako profesionálni sudcovia podliehajú len ústave a právu. Prísediaci sudcovia majú pri riešení prípadov rovnaké práva ako sudcovia. Na rozdiel od sudcov však prísediaci sudcovia nemôžu predsedáť súdnej konaní ani zasadiť a nemôžu ani (v zásade) vykonávať úlohy mimo súdneho konania.

Platí pravidlo, že občianskoprávne aj trestnoprávne konania prebiehajú za prítomnosti jedného sudcu, t. j. bez účasti prísediacich sudcov. V zákonoch týkajúcich sa oboch druhov konaní sa však stanovujú aj kategórie vecí, ktoré sa vzhľadom na ich spoločenský význam prerokúvajú aj za prítomnosti prísediacich sudcov.

Prísediacich sudcov vymenúvajú samosprávne rady pôsobiacie v rámci jurisdikcie príslušných súdov. Funkčné obdobie trvá štyri roky.

Súdni úradníci

Súdnych úradníkov zamestnávajú okresné a krajské súdy na vykonávanie povinností súvisiacich so spravodlivosťou, ktoré sú im zverené zákonom. Do svojich pozícií sú vymenúvaní k dátumu uvedenému v poverovacej listine. Vymenúva ich predsedajúci sudca odvolacieho súdu.

V občianskoprávných konaniach vykonávajú súdni úradníci právomoc súdu v rámci povinností, ktoré im boli uložené, pokiaľ sa v zákonoch nestanovuje inak.

V konaniach zahŕňajúcich trestnoprávne veci, menšie trestné činy a daňové priestupky však majú súdni úradníci právomoc predkladať odporúčania a v prípadoch určených zákonom aj rozhodnutia a príkazy.

Súdni úradníci sú teda zamestnancami súdu, ktorí majú oprávnenie vykonávať povinnosti súvisiace so spravodlivosťou v mene súdov v rámci právomocí, ktoré sú im zverené. V rámci svojich právomocí sú súdni úradníci nezávislí, pokiaľ ide o podstatu súdnych rozhodnutí a príkazov v zmysle zákona. Táto nezávislosť znamená, že sú ich súdne činnosti organizačne a funkčne oddelené od činnosti iných orgánov, aby sa zaistilo, že vykonávajú všetky činnosti zakotvené v zákonoch nezávislým spôsobom.

[Informačný hárok o súdnych úradníkoch](#) (374 Kb) [en](#)

Súdni asistenti

Súdni asistenti plnia povinnosti na súde s cieľom pripraviť súdne vypočutia a zaistiť bezproblémové vnútorné fungovanie súdu (v súvislosti s výkonom spravodlivosti a iných povinností týkajúcich sa spravodlivosti). Uchádzači sa vyberajú vo výberovom konaní.

[Informačný hárok o súdnych asistentoch](#) (374 Kb) [en](#)

Tajomníci súdu

Tajomníci súdu sa zamestnávajú na všetkých všeobecných súdoch a plnia povinnosti súvisiace s administratívnou podporou súdov okrem povinností, ktoré môžu vykonávať výhradne profesionálne skupiny, napr. vypracúvajú zápisnice z vypočutí, riadia program sudcov a organizujú sekretariát súdu. Práva a povinnosti, ako aj podmienky zamestnávania sú stanovené v zákone o súdnych zamestnancoch a verejným prokurátorom. Uchádzači sa vyberajú vo výberovom konaní.

[Informačný hárok o zamestnancoch súdu](#) (379 Kb) [en](#)

Organizácia právnických profesií

Právnici

Právnici v Poľsku poskytujú právne služby v záujme ochrany práv a slobôd občanov. Zabezpečujú právnu pomoc a pripravujú právne stanoviská. Takisto zaisťujú zastúpenie strán v trestnoprávných a občianskoprávných veciach, vo veciach týkajúcich sa rodinného práva a mladistvých osôb, vo veciach súvisiacich s pracovnoprávnymi otázkami a otázkami sociálneho zabezpečenia a v konaniach pred najvyšším správnym súdom.

Profesionálna špecializácia v Poľsku nie je stanovená, právnici si môžu vybrať oblasť, na ktorú sa budú špecializovať. Keďže sa však v poľských zákonoch zaručuje štátne zastúpenie pre finančne znevýhodnené osoby, právnici musia byť schopní poskytovať právne služby v prípadoch súvisiacich s rôznymi oblasťami práva.

Existuje tu 24 **krajských advokátskych rád** a **poľská advokátska rada** fungujúca na štátnej úrovni. Tieto profesionálne združenia zodpovedajú za zastupovanie a ochranu profesionálnych práv právnikov, za rozvoj ich odborných zručností, zabezpečovanie odbornej prípravy pre začínajúcich advokátov a stanovovanie, podporu a presadzovanie pravidiel profesionálneho správania.

Právne databázy

Ďalšie informácie nájdete na webovej stránke [poľskej advokátskej rady](#).

Právni poradcovia

Právni poradcovia poskytujú právne služby spoločnostiam, iným podnikom, organizačným jednotkám a fyzickým osobám. Zabezpečujú právnu pomoc a pripravujú právne stanoviská. Na rozdiel od právnikov môžu byť zamestnancami iných subjektov. Od 1. júla 2015 sa na právnikov a právnych poradcov vzťahujú rovnaké procesné práva. Právni poradcovia môžu konať ako zástupcovia obhajoby v trestnoprávných konaniach, pokiaľ nie sú zamestnancami iných subjektov. Takisto môžu konať v prípadoch menších trestných činov a ako zástupcovia obhajoby v disciplinárnych konaniach.

Profesionálne združenie právnych poradcov pozostáva z **19 krajských komôr právnych poradcov a Národnej komory právnych poradcov** fungujúcej na štátnej úrovni. Tieto profesionálne združenia zodpovedajú za zastupovanie a ochranu profesionálnych práv právnych poradcov, za rozvoj ich odborných zručností, zabezpečovanie odbornej prípravy pre začínajúcich poradcov a stanovovanie, podporu a presadzovanie pravidiel profesionálneho správania.

Právne databázy

Ďalšie informácie nájdete na webovej stránke [Národnej komory právnych poradcov](#).

Notári

Organizácia

Minister spravodlivosti vymenúva notárov a prideluje im úrad na základe žiadosti od príslušných osôb po konzultácii s radou príslušnej komory notárov.

Minister spravodlivosti má tiež právomoc notárov odvolať.

Ministerstvo spravodlivosti vedie evidenciu notárskych úradov a stanovuje maximálne sadzby za notárske transakcie.

Notári tvoria profesionálne združenie pozostávajúce z **11 notárskych komôr a Národnej notárskej komory**.

Úlohy a povinnosti

Notári sú vymenúvaní na vykonávanie transakcií, ktoré sa musia spracovať na základe notárskej zápisnice (napr. prevody vlastníctva nehnuteľností), alebo v prípade, že sa tak strany rozhodnú.

Notárske povolanie je povolaním spojeným s dôverou verejnosti. Ako osoby požívajúce dôveru verejnosti konajúce v mene štátu musia zaručiť bezpečnosť transakcií s nehnuteľnosťami.

Notári vykonávajú tieto notárske povinnosti: vypracovanie notárskych listín, osvedčení o dedičstve a iných osvedčení, podávanie vyhlásení, písanie zápisníc, vypracovanie protestov proti zmenkám a šekom, uchovávanie hotovosti, cenných papierov, dokumentov a údajov na dátovom úložnom médiu, vkladanie zápisov do evidencií a vypracúvanie kópií a výňatkov dokumentov, vypracúvanie listín, vyhlásení a iných dokumentov na požiadanie strán a vykonávanie iných činností podľa samostatných ustanovení.

Notárske transakcie vykonané notárom v súlade s právnymi predpismi sa považujú za úradné dokumenty.

Notári vykonávajú svoju činnosť v individuálnych notárskych úradoch. Notár môže vykonávať činnosť len v jednom úrade, zatiaľ čo niekoľko notárov môže spoločne vykonávať činnosť v jednom úrade v súlade s pravidlami upravujúcimi občianskoprávne partnerstvá. V takomto prípade však každý notár vykonáva svoje povinnosti vo vlastnom mene a nesie zodpovednosť za transakcie, ktoré spracoval.

Právne databázy

Ďalšie informácie nájdete na webovej stránke [Národnej notárskej komory](#) (len v poľštine).

Ostatné právnické povolania

Poľské právo upravuje tieto právnické povolania: **súdni exekútori**.

Súdni exekútori

Podľa poľského práva sú súdni exekútori súdnymi úradníkmi na presadzovanie práva. Zároveň majú postavenie štátneho úradníka, pretože práve toto postavenie im dáva dostatočnú legitimitu pri plnení ich povinností, ktoré do značnej miery zasahujú do občianskych práv a slobôd. Medzi ich povinnosti v prvom rade patria nátlakové opatrenia potrebné na presadzovanie rozhodnutí súdu a uplatňovanie ústavného práva na spravodlivý proces.

Súčasťou právomocí súdnych exekútorov je uskutočňovanie konania v súvislosti s presadzovaním práva v občianskoprávných veciach.

Súdnymi exekútorov vymenúva minister spravodlivosti zo skupiny kandidátov, ktorí musia spĺňať požiadavky stanovené v zákone o súdnych exekútoroch a presadzovaní práva. Spomedzi požiadaviek možno spomenúť to, že musia mať právnické vzdelanie, ukončenú odbornú prax, absolvovať skúšku súdnych exekútorov a dokončiť skúšobnú lehotu v trvaní minimálne dvoch rokov v pozícii prísediaceho súdneho exekútora v skúšobnej lehote.

Dozor nad súdnymi exekútorami vykonáva ministerstvo spravodlivosti a predsedajúci sudcovia na súdoch, kde súdni exekútori vykonávajú svoju činnosť, ako aj združenia súdnych exekútorov, konkrétne **Národná exekútorská rada a rady komôr súdnych exekútorov**.

Pozri webové stránky [ministerstva spravodlivosti](#) a [Národnej exekútorskej rady](#).

Organizácie poskytujúce verejnoprospešné právne služby *pro bono* (bezplatné)

V Poľsku existuje veľa organizácií, ktoré poskytujú právne služby *pro bono*. Patria medzi ne:

„**Modrá linka**“, ktorá funguje pod záštitou Ministerstva pre rodinu, prácu a sociálnu politiku v záujme boja proti domácejmu násiliu. Ďalšie informácie sú dostupné na stránke [Modrej linky](#), kontaktné telefónne číslo: +48 22 668 70 00,

pro bono právnu pomoc poskytujú aj **Právnická klinika**, ktorú vedú študenti patriaci do združení fungujúcich na právnických fakultách všetkých významných univerzít v Poľsku.

Posledná aktualizácia: 29/11/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.